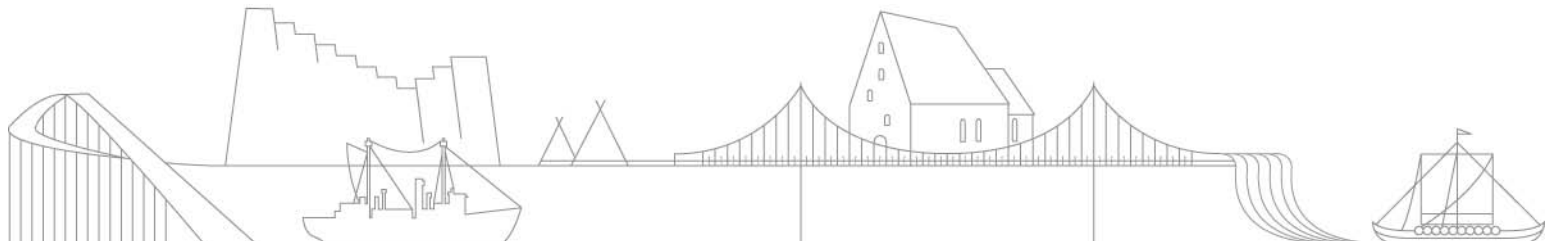

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

*Sjumílssteget -
Nordísk tilsynskonferanse
Seniorrådgiver Eivind Pedersen*

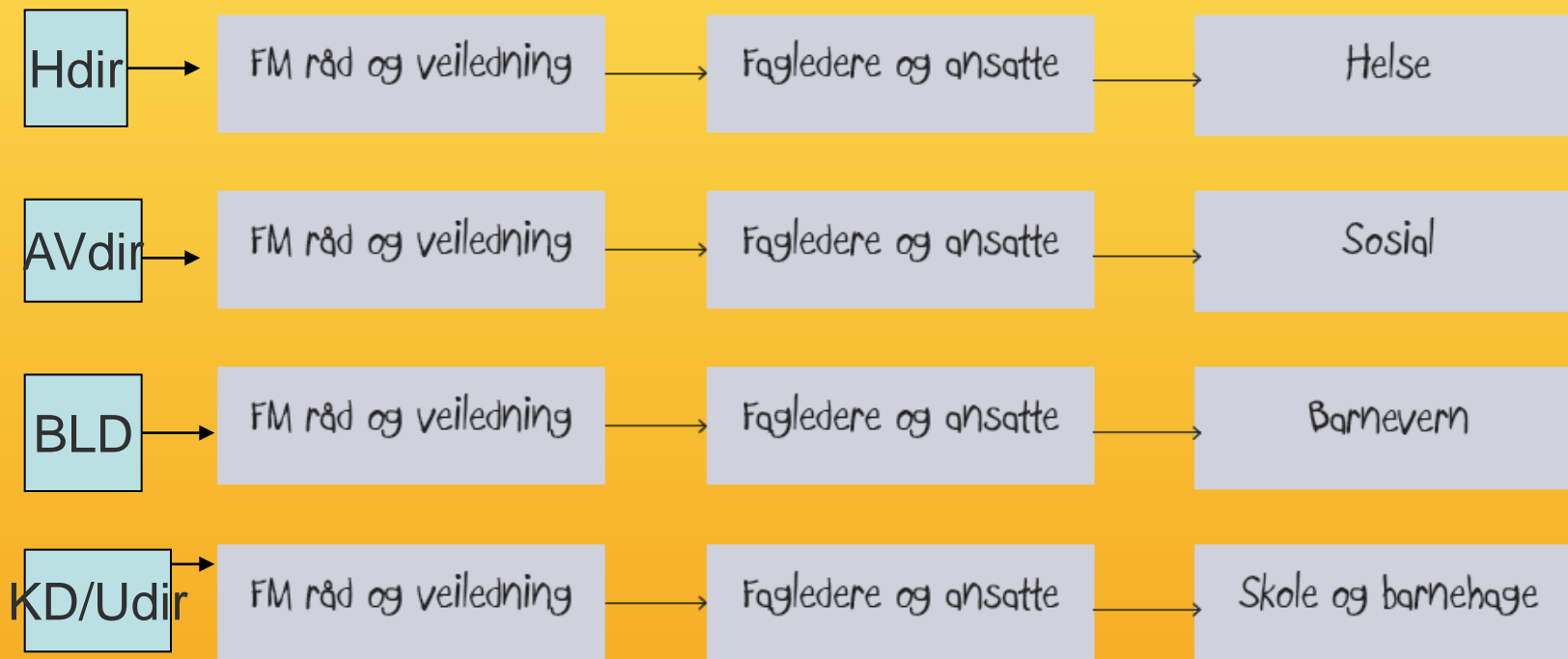
Fylkesmannens hovedoppgaver

- Tilsyn
- Råd- og veiledning
- Samordning av statlige etater/statlig politikk

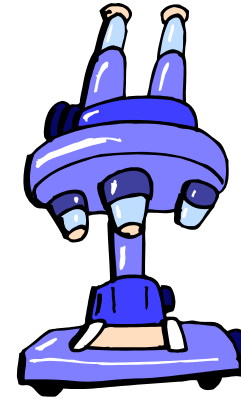
Tradisjonell rådgivningsmodell

Nytt fokus på råd- og veiledning

- Fra spesialiserte råd om smale problemer

- til

- Råd som gjelder hele barnets situasjon

Ulike hindre for et bredt perspektiv

- Lovverket er oppsplittet i en rekke særlover som administreres av ulike tjenester (*dette er vår lov*)
- Enkeltlover gir ikke plikter til tverretatlig eller tverrfaglig samarbeid
- Oppfatninger om taushetsplikt mv. hindrer ofte nødvendig informasjonsflyt
- Kommunale tjenester har ofte ikke et godt utviklet samarbeid verken generelt eller i enkeltsaker
- Kunnskaper om andre tjenester er mangelfulle

”På leting etter en ny felles legalitet”

- Finnes det en overordnet legalitet som sikrer innsats for hele barnet, både for spesielle problemer barnet har – og for helheten i barnets oppvekst?
- Vi var heldig – vi fant en norsk lov fra 2003: Menneskerettsloven – nærmere bestemt
- Lovens § 2-4

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

FNs barnekonvensjon

- Vedtatt av FN 20. november 1989
- Ratifisert av Norge 8.1.1991
- Inkorporert i 2003

Hva er Barnekonvensjonen?

- Internasjonal lov, med regler som sikrer at alle barn har like rettigheter.
- Norge og alle kommunene i Norge skal følge artikkene i FNs barnekonvensjon

FNs KONVENSJON OM BARNETS RETTIGHETER

1 **ALDER 18 ÅR** Alder under 18 år er barn, med mindre det er tidligere alder er fastslått av loven.

2 **INGEN DISKRIMINERING** Konvensjonen gjelder for alle barn uten hensyn til ras, hudfarge, språk, religion, sosial bakgrunn, økonomi, funksjonsevne, etnisitet eller andre trekk. Staten skal sørge for at ingen blir utelatt.

3 **ET BARNETS BESTE** Ved alle handlinger som angår barn som foretas av myndigheter og organisasjoner skal barnets beste være et grunnleggende hensyn. Staten skal sikre at de sosiale og økonomiske forhold som kan påvirke barnets utvikling og helse, særlig ved hjelp til skolegang, helse, personlig utvikling og arbeidssituasjon, tar hensyn til barnets beste.

4 **STATTENS ANSVAR** Den som ansvar har for barns barneomsorg skal sikre at barns barneomsorg er i samsvar med konvensjonen.

5 **FORSIKRINGSVARET** Staten skal sørge for at barn som er utsatt for vold, seksuelle overgrep eller andre former for misbehandling, får tilgang til juridisk bistand og støtte.

6 **RETT TIL LIV** Staten plikter til å sørge for at barn overlever og trives.

7 **NAVN OG STATSBORGERSKAP** Barnet har rett til navn og statsborgerskap, og til å vite sine foreldre, og til å vite sine foreldre og til å bli registrert i dem.

8 **IDENTITET** Staten skal sikre at barnets navn og identitet, navn og etternavn, og barnets identitet som barn, ikke blir endret uten barnets samtykke, eller med mindre det er nødvendig for barnets beste.

9 **HOLDE FAMILIEN SAMMEN** Barnet skal ikke adskilles fra sine foreldre med mindre det er nødvendig for barnets beste.

10 **GJENFØRING FAMILIEN** Lovene som gjelder for barn som er i fosterhjem skal sikre at barnet får et godt forhold til sine foreldre og til sine søsken.

11 **ULOVING BORTFØRING OG TILBAKEHOLD** Staten skal sørge for at barn ikke blir tatt med seg uten tillatelse, og at barn ikke blir tatt med seg uten tillatelse, og at barn ikke blir tatt med seg uten tillatelse.

12 **A SIN MENING OG SIN INTERESSE** Barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

13 **SÅ OG GI INFORMASJON** Barnet har rett til å få vite, og gi informasjon om, sine egne og andres aktiviteter, og om sine egne og andres aktiviteter.

14 **FANNE- SAMTIDIGHETS- OG RELIGJØSEFRIDOM** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

15 **ORGANISASJONSFRIDOM** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

16 **RETT TIL PRIVATLIV** Staten skal sikre at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

17 **MASSEMEDIA** Staten skal sikre at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

18 **FORSKUNGSANSVAR** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

19 **DISKRIMINERING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

20 **BARN UTENSOMSOMHET** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

21 **ADOPSION** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

22 **REKREASJON** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

23 **FINANSJONSGJEMME** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

24 **HELSE** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

25 **BARN UNDER OFFENTLIG OMSORG** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

26 **SOSIALTJENESTER** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

27 **STANDARDISERING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

28 **UTDANNING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

29 **KALST MED UTDANNING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

30 **MINNRETTIGHET OG IRRESPEKT** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

31 **LEK OG FRIIDROT** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

32 **BARNARBEID** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

33 **MARIKOTIKKA** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

34 **SEKSUELL UTNYTTING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

35 **BORTFØRING, PROSTITUSJON OG SALG** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

36 **ANNEN UTNYTTING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

37 **FANGSLE, DISDISPLINER OG TORTUR** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

38 **BARN I KRIG** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

39 **REHABILITERING OG REINTEGRERING** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

40 **ISOLASJON I SAKER OM STRAFF** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

41 **RIKIG ANDEL LØVER OG BEIDRE** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

42 **KJENNDELPÅ TIL KONVENSJONEN** Staten skal sørge for at barnet har rett til å uttrykke sin mening i alle saker som angår barnet, og at barnets mening skal veies opp mot barnets beste.

Barnekonvensjonen

- Vedtatt i 3 deler
- 42 artikler (del 1) angir barns rettigheter
- 13 øvrige artikler (del 2 og 3) gir føringer for de enkelte stater og FN
- 2 valgfrie protokoller fra 25.mai 2000 - ("om barns rettigheter i væpnet konflikt" og "om salg av barn, barneprostitusjon og barnepornografi")

Sjumilsstegmodellen

Sjumílssteget for barnets beste

- Steg 1: Medbestemmelse (art. 12)
- Steg 2: God omsorg (art. 18)
- Steg 3: Særskilt vern og støtte (art. 20)
- Steg 4: Vern mot overgrep (art. 19)
- Steg 5: Fullverdig liv (art. 23)
- Steg 6: God helse (art. 24)
- Steg 7: God utdanning (art. 28 og 29)

Sjumilssteget egenanalyse

- Operasjonalisering av utvalgte artikkelområder i barnekonvensjonen
- Brev til kommunene med kontrollspørsmål

VEDLEGG: SJUMILSSTEGET FOR BARN OG UNGE

presenterer her Sjumilssteget – et verktøy for kvalitetssikring av tilbudet til barn og unge ansvarsområder i kommunen.

utgangspunkt i sentrale artikler i "barns grunnlov" – FNs barnekonvensjon. For å vurdere om kommunen ivaretar barnekonvensjonen, bes kommunene ta de 7 sers nedenunder.

- Kommunene bes gjennomgå hvert steg i de enkelte tjenester, i samarbeidsmøter mellom tjenestene og ved politisk behandling.
- Kommunene bes i tillegg om at det utarbeides tiltak eller planer om forbedring der det etter denne gjennomgangen er funnet mangler eller områder som trenger økt kvalitet.

STEG NR. 1 - Medbestemmelse

Barnet har rett til selv- og medbestemmelse (Artikkel 12)

Spørsmål til kommunene

- Hvilke organer og systemer har kommunen etablert der barn kan utøve medbestemmelse?
- Hvordan sikrer kommunen at enkeltbarn blir hørt når det treffes avgjørelser i kommunale organer som angår dem direkte?
- Hvordan sikrer kommunen at barnas interesser ivaretas etter plan- og bygningsloven, herunder at det er tilstrekkelige friluft- og rekreasjonsområder?
- Hvordan har kommunen sikret at barnas medbestemmelsesrett er reell?

STEG NR. 2 – God omsorg

Barna har rett til god omsorg fra foreldre og offentlige tjenester (Artikkel 18)

Spørsmål til kommunene

- Hvilke tiltak rår kommunene over for å hjelpe foreldrene, herunder også foreldre fra andre kulturer, slik at de kan gi barna sine god omsorg?
- Hvordan sikrer kommunen at de tjenester som er involvert i dette, samarbeider om å kunne avdekke, undersøke, igangsette og evaluere tiltak for de familier som trenger hjelp for å sikre at barna får god omsorg
- I hvilken grad samarbeider kommunen med frivillige organisasjoner som ledd i å sikre gode oppvekstkår for barna?

Sjumilssteget som analyseverktøy i kommunene

- Utgangspunktet er 7 artikler(områder) som vi har foretatt en enkel "dissekering" av. Det finnes ytterligere artikler som gir kommune ansvar!
- Kommunene utfordres til å analysere seg selv – gir vi barna disse rettighetene i kommunen?
- Analysene skal foretas tverretatlig og om mulig også politisk og sendes Fylkesmannen
- Analysene vil avdekke styrker, mangler og vise utfordringer for samarbeid tjeneste imellom
- Analysene skal føre til tiltak for forbedringer

Sjumilssteget som "metode"

- Sjumilssteget anvender og operasjonaliserer barnekonvensjonen, ikke særlover som referanse/hjemmel for endringer
- Fokus flyttes dermed fra den enkelte tjeneste eller den enkelte profesjon til det helhetlige ansvaret både knyttet til oppvekstpolitikk og –tjenester. *Det er fokus på tidlig intervensjon.*
- Sjumilssteget velger innslagspunkt i politiske miljøer, toppadministrasjon så vel som i fagmiljøer i kommunene
- Sjumilssteget tilbys som et analyse- og kvalitetssikringsverktøy for kommunen
- Aktiviteter i kommunene synliggjøres og støttes faglig og økonomisk gjennom prosjektskjønnsmidler mv
- Sjumilssteget innrettes mot frivillighet og tar inn barn og unge som aktører

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Steg 1 (artikkel 12)

Medbestemmelse

Artikkel 12 – ordlyd

- 1. Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg
 - egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i
 - alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter
 - behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.
-
- 2. For dette formål skal barnet særlig gis anledning til å bli hørt i
 - enhver rettslig og administrativ saksbehandling som angår barnet,
 - enten direkte eller gjennom en representant eller et egnet organ, på
 - en måte som er i samsvar med saksbehandlingsreglene i nasjonal
 - rett.

Kontrollspørsmål 2009 – steg 1

- Hvilke organer og systemer har kommunen etablert der barn kan utøve medbestemmelse?
- Hvordan sikrer kommunen at enkeltbarn blir hørt når det treffes avgjørelser i kommunale organer som angår dem direkte?
- Hvordan sikrer kommunen at barnas interesser ivaretas etter plan- og bygningsloven. Herunder at det er tilstrekkelige friluft- og rekreasjonsområder?
- Hvordan har kommunen sikret at barnas medbestemmelse er reell?

Steg 4: (artikkel 19)

Vern mot overgrep

Artikkel 19

- 1. Partene skal treffe alle egnede lovgivningsmessige, administrative, sosiale og opplæringsmessige tiltak for å beskytte barnet mot alle former for fysisk eller psykisk vold, skade eller misbruk, vanskjøtsel eller forsømmelig behandling, mishandling eller utnytting, herunder seksuelt misbruk, mens en eller begge foreldre, verge(r) eller eventuelt annen person har omsorgen for barnet.

Artikkel 19 (forts.)

- 2. Slike beskyttelsestiltak bør omfatte effektive prosedyrer eller utforming av sosiale programmer som yter nødvendig støtte til barnet og til dem som har omsorgen for barnet, samt andre former for forebygging, påpeking, rapportering, viderehenvisning, undersøkelse, behandling og oppfølging av tilfeller av barnemishandling som tidligere beskrevet og, om nødvendig, for rettslig oppfølging.

Kontrollspørsmål art. 19

- *Hvilken beredskap eller rutiner har kommunen for å håndtere situasjoner der det avdekkes at barn er utsatt for overgrep?*
- *Hvilken kompetanse har kommunen bygget opp på området vold og overgrep mot barn?*
- *Hvilken kompetanse har kommunen for å forhindre tvangsekteskap og å avdekke kjønnslemlesting?*
- *I hvilken grad samarbeider kommunale instanser med tjenesteapparatet utenfor kommunen i slike saker ?*

Fylkesmannen i Troms
Romssa Fylkkamánni

Steg 7- god helse (artikkel 24)

Artikkel 24

- 1. Partene anerkjenner barnets rett til å nyte godt av den høyest oppnåelige helsestandard og til behandlingstilbud for sykdom og rehabilitering.
- Partene skal bestrebe seg på å sikre at ingen barn fratras sin rett til adgang til slike helsetjenester.
- 2. Partene skal arbeide for full gjennomføring av denne rettighet og skal særlig treffe egnede tiltak for å:

Artikkel 24 forts.

- Redusere spebarnsdødelighet
 - Sikre nødvendig legehjelp og helseomsorg
 - Bekjempe sykdom og feilernæring
 - Sikre helseomsorg for mødre før og etter fødsel
 - Utvikle forebyggende helseomsorg og veiledning
3. Treffe tiltak for å avskaffe tradisjonsbunden praksis som er skadelig for barns helse

Steg 6 - kontrollspørsmål

- Her er det stilt
- **5 spørsmål** rundt "forebygging"/ "folkehelsearbeid"
- **4 spørsmål** knyttet til behandlende tjenester

Sjumilssteget

FNs barnekonvensjon i Troms fylke - kommunenes egenanalyse i kortform

Situasjonen i dag i Tromskommunene

- Alle kommuner har gjennomført analyser
- Kommunene vet hvor "skoen trykker"
- Det er igangsatt mange endringer og tverretatlige tiltak
- Alle kommuner har egen Sjumilsstegskoordinator
- Nye modeller for tidlig intervensjon prøves ut
- Kommunen har fått "nytt syn" på begrensninger av typen "Taushetsplikt"
- Kommunene aksepterer barnekonvensjonen som styrende for kommunal praksis!

Den nye nettsiden

Lærer

PP rådgiver

Det tverrfaglige møtet

Helsesøster

BUP

Barnevern

Lege

